

Beleidskader Fonds Creatieve Industrie

In de subsidieregeling culturele basisinfrastructuur 2013-2016 is opgenomen dat fondsen de beleidsplannen opstellen aan de hand van het voor het desbetreffende fonds door de minister bekendgemaakte beleidskader. Hierin treft u inhoudelijke aanwijzingen en richtbedragen per doel. Ik vraag u om in uw beleidsplan per doel/regeling aandacht te schenken aan het effect dat met de activiteiten wordt beoogd en hoe u dit gaat meten.

Het kabinet heeft aangegeven voor de topsector Creatieve Industrie een Dutch Creative Council, een publiekprivaat topconsortium op het gebied van kennis en innovatie en een Fonds voor de Creatieve Industrie in te richten. Deze initiatieven kunnen elkaar wederzijds versterken. Het Topteam Creatieve Industrie krijgt de mogelijkheid om dit najaar voorstellen in te dienen bij het Fonds Creatieve Industrie, zodat het fonds deze kan betrekken bij het opstellen van het beleidsplan. Het gaat dan in het bijzonder om het stimuleren van crosssectorale samenwerking en vraagsturing.

Verder zal rekening gehouden moeten worden met aanvullende prioriteiten die voortvloeien uit het nieuwe interdepartementale architectuurbeleid dat in 2012 zijn beslag krijgt.

De mogelijkheid bestaat dat budgetten nog zullen verschuiven, afhankelijk van de matching van subsidies met de andere overheden en de precieze invulling van de basisinfrastructuur. Ik vraag u om eventuele verschuivingen van budgetten ter accordering aan mij voor te leggen.

1. Doel

Het nieuwe Fonds Creatieve Industrie richt zich op de disciplines architectuur, vormgeving en e-cultuur. Het heeft als missie om de kwaliteit van deze ontwerpdisciplines te bevorderen en vanuit een culturele invalshoek hun maatschappelijke en economische meerwaarde te vergroten. Daarbij gaat het ook om de versterking van de sectoroverschrijdende aanpak en de samenwerking tussen private partijen, particulieren en overheid, zowel in Nederland als in het buitenland.

Doelen van het fonds zijn (*per discipline én crossovers*):

1. Het stimuleren van innovatie en kennisverdieping;
2. Het bevorderen van talentontwikkeling en ondernemerschap;
3. Het bevorderen van goed opdrachtgeverschap;
4. Het versterken van de internationale positie van de ontwerpsectoren;
5. Het bevorderen van publieke belangstelling.

2. Budget

Voor het nieuwe Fonds Creatieve Industrie stel ik in de periode 2013-2016 € 11,4 mln. per jaar beschikbaar (excl. ZBO-korting). Het budget is opgebouwd uit de rijkssubsidie voor het Stimuleringsfonds Architectuur, de subsidies van de Mondriaan Stichting en het Fonds BKVB voor bouwkunst, vormgeving en gaming en een gedeelte van de budgetten van een aantal ontwikkelinstellingen op het gebied van architectuur, vormgeving en e-cultuur in de huidige basisinfrastructuur. De bovengenoemde budgetten van de Mondriaan Stichting en Fonds BKVB

worden al in 2012 overgeheveld naar het SFA. Ik verwacht dat de beheerslasten van het nieuwe fonds niet meer dan 10% van de totale subsidie zullen bedragen. De richtbedragen in dit beleidskader zijn daarop gebaseerd.

In aanvulling op de bedragen die in het kader worden genoemd stel ik per jaar € 1,8 mln. uit het OCW-aandeel van de HGIS-middelen cultuur beschikbaar voor programma's gericht op marktverruiming. U kunt voor de periode 2013-2016 voorstellen voor dergelijke programma's in uw beleidsplan opnemen. Ik vraag u waar mogelijk gezamenlijk aanvragen in te dienen en oog te hebben voor focuslanden. De Raad voor Cultuur zal worden gevraagd over deze voorstellen een advies uit te brengen. Mijn besluit hierover neem ik mee in de beschikkingen.

3. Instrumentarium

Ik vraag het fonds om het bestaande instrumentarium zodanig om te vormen dan wel nieuw te ontwikkelen dat het over de volle breedte van de ontwerpdisciplines (architectuur, stedenbouw en landschapsarchitectuur, (mode)vormgeving en e-cultuur) toe te passen is. In lijn met mijn cultuurpolitieke uitgangspunten is de inzet om daarbij tot een meer vraaggestuurde en investeringsgerichte aanpak te komen.

Bij ondersteuning van projecten blijft externe financiering van groot belang. Nu al financiert het SFA gemiddeld niet meer dan 30% van de kosten van een architectuurproject. Ik vraag het nieuwe fonds in het beleidsplan per regeling op te nemen welke norm gehanteerd wordt.

Het fonds zal geen tijdschriften meer subsidiëren. Wel kunnen bijzondere thematische publicaties ten behoeve van internationale presentatie en promotie worden gesubsidieerd.

Doel 1: het stimuleren van innovatie en kennisverdieping

De kwaliteit van het Nederlands ontwerp krijgt momenteel internationale erkenning. Om die positie te continueren zijn doorlopend inspanningen nodig op gebied van R&D. De maatschappelijke en economische vraagstukken zijn in toenemende mate sectoroverschrijdend. Om de inzet van creatieve ontwerpdisciplines bij de aanpak van dergelijke vraagstukken te vergroten is een programmatische aanpak nodig. Daarbij is samenwerking tussen diverse kennisinstellingen in de verschillende sectoren van groot belang.

Het stimuleringsfonds SFA kent al het instrument van 'ontwerpend onderzoek' waarmee de architectuur- en stedenbouwsector uitgedaagd worden zich te verdiepen in meer toekomstgerichte ontwerp-vraagstukken. Ik verzoek het fonds om dit instrument en de bestaande regeling ten behoeve van onderzoek en ontwerp uit te breiden naar de disciplines vormgeving en e-cultuur.

Daarnaast vraag ik het fonds om innovatie en kennisverdieping te focussen op een aantal maatschappelijke en ruimtelijke vraagstukken. Daarbij valt te denken aan *serious gaming* in onderwijs en zorg, *social design* en duurzaam materiaalgebruik en stedelijke verdichting en krimp. Het is de bedoeling dat hierbij, vanwege de toenemende complexiteit van de aanpak van dergelijke thema's, een stimulans uitgaat naar een meer interdisciplinaire aanpak. Komend najaar presenteert

het topteam voor de creatieve industrie een gemeenschappelijke onderzoeksagenda. Ik vraag het fonds hier aansluiting bij te zoeken.

De stimulering van innovatie en kennisverdieping kan op projectbasis maar ook op basis van een meerjarige activiteitenregeling ingezet worden.

Doel 2: bevordering van talentontwikkeling en ondernemerschap

De groei van de creatieve ontwerpsectoren kan bevorderd worden door meer aandacht te schenken aan de ondernemingsvaardigheden van jong talent en ontwerpers de mogelijkheid te bieden zich bij te scholen en daarmee tegemoet te komen aan de steeds complexer wordende opdrachten. Ik verzoek het fonds om met innovatieve oplossingen te komen voor deze vraagstukken, en daarbij ook te kijken naar de Human Capital agenda die ontwikkeld zal worden door het topteam voor de creatieve industrie. Daarbij valt te denken aan de mogelijkheden om werkervaring op te doen in binnen- en buitenland, aan inkoop van deskundige begeleiding, kennisverdieping, ontwerplabs etc. Een ander probleem is dat de bestaande opleidingscurricula niet inspelen op de toenemende vraag naar een interdisciplinaire aanpak van ontwerpvoorbeeldstukken. Zo bestaat er te weinig samenwerking tussen creatieve en technologische opleidingen. Ik verzoek het fonds om stimulerende maatregelen te ontwikkelen die zowel kennisverdieping, professionaliteit als ondernemerschap bevorderen. De huidige subsidies met het karakter van een inkomensvoorziening (startstipendia, basisbeurzen en werkbeurzen voor (mode)vormgevers, ontwerpers en architecten) moeten daartoe worden omgevormd.

Ik geef het fonds verder in overweging om één stimuleringsprijs voor (jonge) ontwerpers in te voeren. Met betrekking tot de Prix de Rome, de staatsprijs voor jong talent op het gebied van beeldende kunst en architectuur, vraag ik u samen te werken met het Mondriaan Fonds, waar deze prijs is ondergebracht.

Doel 3: bevorderen van opdrachtgeverschap

Een belangrijk knelpunt in de positieversterking van de creatieve ontwerpsectoren is de relatie opdrachtgever-opdrachtnemer. Aan de ene kant is er onbekendheid en gebrek aan kennis aan de zijde van de opdrachtgevers. Aan de andere kant kunnen de ondernemingsvaardigheden en onderhandelingspositie van de ontwerpers versterkt worden (zie doel 1). Ik wil het fonds vragen bij deze doelstelling het advies van het Topteam Creatieve Industrie te betrekken.

Ik verzoek het fonds om met maatregelen te komen die het bewustzijn bij opdrachtgevers over de waardecreatie van de ontwerpdisciplines vergroten. Naast kennisverspreiding is het van belang om marktontmoetingen tussen de ontwerpdisciplines en bedrijven, overheden en particulieren te stimuleren, zowel nationaal en internationaal. Als voorbeeld noem ik het '*Designing Demand Program*' uit het Verenigd Koninkrijk. Dit is een ondersteunend programma om ondernemingen buiten de creatieve sector te laten ontdekken hoe ze innovatiever, sterke concurrerend en winstgevender kunnen worden door het inschakelen van creatieve sectoren. Opdrachtgeverschap kan ook bevorderd worden in adviserende zin, via mentoring en via procesbegeleiding.

Naast maatregelen die gericht zijn op matching van partijen, kan het opdrachtgeverschap ook worden gestimuleerd door invoering van *matching grants*. Opdrachtgevers uit het bedrijfsleven en publieke domeinen buiten de cultuursector worden gestimuleerd om ontwerpers aan te trekken door een gedeeltelijke kostenvergoeding. Met name het MKB zou ertoe gebracht kunnen worden om al in een vroeg stadium ontwerpers te betrekken bij de ontwikkeling van nieuwe producten en dienstverlening. Vooral op het gebied van *social design* en *e-learning* blijkt Nederland achter te lopen in vergelijking met andere landen.

Doel 4: internationalisering

Het kabinet vindt internationalisering van groot belang, juist met betrekking tot de architectuur, vormgeving en e-cultuur die in een internationale context functioneren. Voor alle subdoelen geldt dat die internationale context meegewogen moet worden. Specifieker gaat het bij internationalisering om taken op gebied van promotie, kennisdeling en *match making*. Daarbij is het zaak dat internationalisering zich focust op een aantal sectoren in een aantal landen, met als belangrijkste criterium dat aansluiting op maatschappelijke vraagstukken uit die focuslanden wordt gezocht. Verder verwacht ik van het fonds dat het de werkmethode van het *DutchDFA*-programma overneemt, waarbij activiteiten op gebied van netwerken, promotie en *matching* als opeenvolgende stadia worden gezien en inhoud en thematiek vraaggestuurd worden ingezet. Op het punt van internationalisering is het eveneens zaak om ook in Nederland zelf activiteiten te ondersteunen die aansluiting op internationale ontwikkelingen bevorderen.

Doel 5: het bevorderen van publieke belangstelling

Inzicht in de waarde van goed en duurzaam ontworpen gebouwen, gebruiksvoorwerpen, kleding, elektronische diensten, enz. is nog onvoldoende ontwikkeld bij de eindgebruikers. Teneinde het consumentenbewustzijn te vergroten zijn publieksgerichte programma's nodig. Te denken valt aan manifestaties, tentoonstellingen, workshops, fablabs e.d. om het publiek te informeren over de meerwaarde van deze disciplines en de impact wat zij hebben op hun eigen levensstijl en samenleving. Ik vraag het fonds een nieuwe regeling te ontwikkelen die primair inzet op vergroting van de publieke belangstelling. Dit betekent echter niet dat publieksbereik geen rol speelt bij de andere regelingen.

Voor meerdere doelstellingen kan een meerjarige activiteitensubsidie gepast zijn. Indien u hiervoor een regeling ontwikkelt, is meerjarige financiering maximaal mogelijk voor twee jaar. Het gaat om een systeem waarbij het fonds elke twee jaar de financiering van activiteiten beoordeelt op basis van een evaluatie. De aanvraagprocedure dient aan te sluiten op die voor de basisinfrastructuur, zodat in het voorjaar van 2012 bekend is welke activiteiten gesubsidieerd zullen worden.

De meerjarige regeling zal moeten voldoen aan de volgende uitgangspunten:

- Heldere omschrijving van de ontwerpvragestukken waarvoor subsidie kan worden aangevraagd;
- Heldere omschrijving van de publieksgerichte programma's die voor subsidie in aanmerking komen;

- Invoering van een systeem van normbudgetten op basis van instellingskenmerken of type activiteiten en met een stimulerende uitwerking op de prestaties;
- *Matching* door andere overheden en private partijen/fondsen als voorwaarde.

2009-2012		2013-2016 per doelstelling (alle disciplines)	
Architectuur	3.9 mln.	1. Innovatie/R&D	4.5 mln.
Vormgeving	3.9 mln.	2. Talentontwikkeling	2.2 mln.
Nieuw Media	<u>3.6 mln.</u>	3. Opdrachtgeverschap	1.2 mln.
Totaal	11.4 mln.	4. Internationalisering	1.0 mln.
		5. Publieksbereik	2.2 mln.
		Overig	0.3 mln.
		Totaal incl. max. 10% beheerslasten	11.4 mln.

4. Beoordeling

Ik wil het beoordelingssysteem bij de fondsen verbreden. Ik wil u vragen de beoordelingscriteria zoveel mogelijk te objectiveren. Deze dienen tevens aan te sluiten bij de criteria van de basisinfrastructuur.

Het gaat daarbij om de volgende criteria:

- Artistieke kwaliteit;
- (Inter)nationale betekenis van de activiteiten;
- Publieksbereik;
- Ondernemerschap (o.a. eigen inkomstenpercentage);
- R&D en talentontwikkeling (in dat geval weegt ondernemerschap minder zwaar);
- Participatie en educatie;
- Samenwerking en matching met andere publieke en private partijen;
- Economische meerwaarde (te denken valt aan business model, terugverdientijd, Return on Knowledge, adoptie door gebruikers, technische haalbaarheid en schaalbaarheid).
- Aanvullend op bestaand aanbod;
- Geografische spreiding.

In uw beleidsplan wil ik graag terugzien welke beoordelingsprocedure u hanteert. Ik wil u daarbij vragen per regeling aan te geven hoe u bovenstaande criteria bij de beoordeling meeneemt en weegt.

De verbreding van de beoordelingssystematiek moet ook duidelijk zichtbaar worden in de profielen van de beoordelingscommissies. Ik wil u vragen aan te geven hoe de profielen van de leden van de beoordelingscommissie aansluiten bij bovenstaande beoordelingscriteria.

Het fonds zal bij de toekenning ervoor moeten zorgen dat de activiteiten een aanvulling vormen op de basisinfrastructuur en de inzet van het topteam voor de creatieve industrie met een publiekprivaat topconsortium op het gebied van kennis en innovatie en een creative council. Instellingen in de basisinfrastructuur kunnen geen aanvragen indienen bij het fonds.

5. Prestatie-eisen

Ik wil u vragen in uw beleidsplan voorstellen op te nemen voor jaarlijkse verantwoording aan OCW. Ik vraag u per instrument, regeling of doel de prestatievoornemens te benoemen. Het gaat dan om:

- Verantwoording van de bedrijfsvoering van het fonds;
- Verantwoording van de kwalitatieve prestaties van gesubsidieerde activiteiten;
- Verantwoording van kwantitatieve prestaties van gesubsidieerde activiteiten.

6. Beleidsinformatie

Het ministerie van OCW en de fondsen hebben een gezamenlijk belang aan brede sectorinformatie als input voor beleidsontwikkeling. Ik wil daarom nieuwe afspraken maken met de fondsen over het verzamelen van beleidsinformatie en gegevens ten behoeve van statistiek.

Een aandachtspunt bij deze afspraken is de programmering van verkennend en evaluatief onderzoek. Ik wil u vragen uw voornemens voor onderzoeksprogrammering te specificeren in uw beleidsplan, zowel wat betreft inhoud als proces (onderzoeksbudget en planning).

Daarnaast wil ik afspraken met u maken over de verzameling van sectorinformatie, waaronder de gegevens die door het fonds gebruikt worden voor verantwoording van subsidies zoals hierboven genoemd. Hiertoe wil ik samen met u een informatieprotocol opstellen met te verzamelen gegevens van gesubsidieerde instellingen. Deze informatieprotocol(len) worden als bijlage opgenomen bij de beschikking aan het fonds.

7. Planning

Op basis van bovenstaande wil ik u vragen voor 1 november 2011 de regeling voor meerjarige activiteitensubsidies ter goedkeuring aan mij voor te leggen, zodat de aanvraagprocedure bij het nieuwe fonds aansluit op die van de basisinfrastructuur.

Ik vraag u voor 1 februari 2012 het beleidsplan in te dienen bij het ministerie van Onderwijs, Cultuur, Wetenschap. Dit wordt vervolgens aan de Raad voor Cultuur verstuurd, zodat de plannen van de fondsen kunnen worden meegenomen in het advies over het totale cultuurstelsel. Mogelijk worden er specifieke vragen over de fondsen opgenomen in de adviesaanvraag.

Op Prinsjesdag 2012 volgt de officiële beschikking. Hierin worden de prestatie-afspraken, die op basis van het beleidsplan worden opgesteld, vastgelegd.